

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

	20
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja:

Gimnazija Pula, Pula

16. travnja 2024.

I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

PRVI ULOMAK – OBNOVA RIMA

Car Vespazijan obnavlja grad nakon požara i drugih katastrofa.

Urbs Roma veteribus incendiis et ruinis deformis erat. Vespasianus¹ vacuas areas occupare et ibi aedificare cuicumque² permisit. Ipse restitutionem Capitolii³ aggressus est, primus manus admovit⁴. Fecit et nova opera: templum in foro Pacis⁵, templum Divi Claudii⁶ in Caelio⁷ monte, coeptum⁸ ab Agrippina⁹, sed a Nerone¹⁰ prope funditus¹¹ destructum¹², postremo amphitheatrum urbe media¹³.

KOMENTAR:

- 1: Vespasianus, i, m. – Vespazijan (rimski car)
- 2: cuicumque – bilo kome, svakome
- 3: Capitolium, ii, n. – Kapitolij
- 4: manus admovere – prihvatiti se posla
- 5: Pax, Pacis, f. – Mir (božica mira)
- 6: Divus Claudius – božanski Klaudije (rimski car)
- 7: Caelium, ii, n. – Celij

- 8: coeptum – *odnosi se na templum Divi Claudii*
- 9: Agrippina, ae, f. – Agripina (Neronova majka)
- 10: Nero, onis, m. – Neron (rimski car)
- 11: prope funditus – gotovo do temelja
- 12: destructum – *odnosi se na templum Divi Claudii*
- 13: urbe media – usred grada

I.1. PRIJEVOD:

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

	max 15
--	--------

DRUGI ULOMAK – OD ROĐENJA DO OČINSTVA

Svetonije opisuje Vespazijanovo djetinjstvo i mladost – obrazovanje, cursus honorum i privatni život.

Vespasianus natus est in Sabinis ultra Reate vico modico quinquennio ante quam Augustus excederet; educatus sub paterna avia Tertulla in praediis Cosanis. Tribunatum militum in Thracia meruit; quaestor Cretam provinciam sorte cepit; aedilitatis ac mox praeturae candidatus. Inter haec Flaviam Domitillam duxit uxorem ex hac liberos tulit Titum et Domitianum et Domitillam.

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	max 5
--	--------------

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Koliko godina prije Augustove smrti je rođen Vespazijan? (1)

2. Tko je odgajao i obrazovao Vespazijana? (1)

3. Gdje je Vespazijan bio vojni tribun, a gdje kvestor? (2)

4. Koliko djece je imao Vespazijan? (1)

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **urbs** u navedenoj rečenici iz teksta – *Urbs Roma veteribus incendiis et ruinis deformis erat.*

	max 1
--	-------

- a) Subjekt
- b) Apozicija
- c) Imenski atribut

2. Odredi službu riječi **restitutionem** u navedenoj rečenici iz teksta – *Ipse restitutionem Capitolii aggressus est, primus manus admovit.*

	max 1
--	-------

- a) Imenski atribut
- b) Direktni objekt
- c) Pridjevski atribut

3. Odredi službu riječi **fecit** u navedenoj rečenici iz teksta – *Fecit et nova opera:*

	max 1
--	-------

- a) Priložna oznaka
- b) Predikat
- c) Subjekt

4. Akuzativ singulara sintagme **veteribus incendiis** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) veterem incendium
- b) vetus incendium
- c) vetus incendia

5. Genitiv plurala sintagme **nova opera** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) novorum operum
- b) novarum operum
- c) novorum operarum

6. Preostala dva komparacijska stupnja pridjeva **deformis (urbs)** koji se nalazi u tekstu glase u istom rodu, broju i padežu:

	max 1
--	-------

- a) deformior, deformissimus
- b) deformior, deformissima
- c) deformius, deformissimum

7. Sljedeće riječi, sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačeni u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5
--	-------

<i>vacuas areas – vacuam aream</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>cuicumque – quibuscumque</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>manus – manum</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>in foro – in foris</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>urbe media – urbis mediae</i>	TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **admōvit** iz teksta je:

- a) 3.l.sg.ind.prez.akt.
- b) 3.l.sg. fut.I.akt.
- c) 3.l.sg. ind.perf.akt

	max 1
--	-------

9. Infinitiv prezenta pasivnog od glagola **aggredior, 3., aggressus sum** glasi:

- a) aggredi
- b) aggredere
- c) aggredi

	max 1
--	-------

10. Riječ **veteran** je latinizam u hrvatskom jeziku koji dolazi od jednog pridjeva iz latinskog teksta. Značenje toga pridjeva na hrvatskom je:

- a) živ
- b) mlad
- c) star

	max 1
--	-------

11. Latinizam **vakuum** svoj korijen ima u jednoj riječi u latinskom tekstu.

Značenje tog latinizma odgovara hrvatskoj riječi:

- a) punina
- b) praznina
- c) dubina

	max 1
--	-------

	max 15
--	--------

III. CIVILIZACIJA

1. *Tri rimska cara su potekla iz roda Flavijevaca. Njihova imena su:*

---

	max 3
--	-------

2. *Nadopuni rečenicu:*

Drugo i poznatije ime za Amfiteatar Flavijevaca u Rimu je _____.

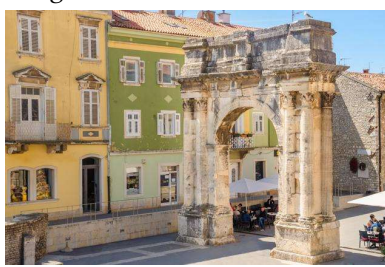
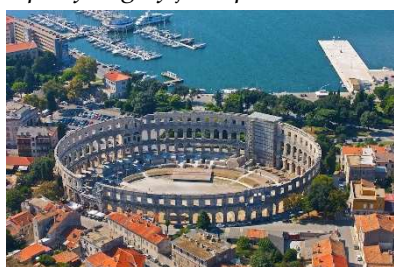
	max 1
--	-------

3. *Nadopuni rečenice:*

Za vladavine Vespazijanova sina _____ zbog erupcije vulkana _____ uništeno je nekoliko gradova, a ime najvećeg od njih je bilo _____. Ta se prirodna katastrofa dogodila _____ godine.

	max 4
--	-------

4. *Ispod fotografija napiši imena rimskih građevina u Puli:*

---

	max 4
--	-------

5. *Prema navedenim opisima napiši imena arheoloških lokaliteta ili gradova u Istri koji potječu iz antičkog doba:*

Arheološko nalazište na brežuljku Glavica ponad Valture, istočno od Pule. Gradinsko naselje opasano zidinama postojalo je od brončanoga i željeznog doba; zidine su ostale dio obrambenoga sustava i u antičko doba. Iz rimskog doba pronađeni su forum s trijemom i kapitolij s temeljima triju hramova, ostatci termi i nekoliko kuća.

Naziv tog lokaliteta (nalazišta) je _____.

Grad na zapadnoj obali Istre. Rimsko naselje na tom području nastalo je u 1. st. pr. Krista, isprva je bilo organizirano kao *oppidum* rimskih građana, a zatim kao kolonija (*Colonia Iulia Parentium*). Iz rimskoga doba sačuvan je i tlocrt grada s karakterističnim rasporedom glavnih ulica (*cardo* i *decumanus*). Najpoznatiji kulturni spomenik u ovome gradu je Eufrazijeva bazilika iz ranokršćanskog razdoblja.

Ime toga grada je _____.

	max 2
--	-------

6. Indoeuropski narod po kojem je Istra dobila ime, a koji često ubrajamo među ilirske narode i plemena bili su _____.

	max 1
--	-------

	max 15
--	--------